

ZÁŘÍCÍ TĚLOCVIČNA NAD ŘEKOU GYMNASIUM BRIDGE (1977)

STEVEN HOLL (*1947)

NEWYORSKÁ ČTVRŤ BRONX BYLA V 70. LETECH MÍSTEM, KAM SE BÁLA JEZDIT I POLICIE. ZDEVASTOVANÉ BUDOVY PŘIPOMÍNALY SPÍŠE POVÁLEČNÝ BERLÍN, VYSOKÁ NEZAMĚŠTNANOST A KRIMINALITA BRÁNILY JAKÉKOLIV SNAZE O ZLEPŠENÍ. JEDEN Z NEJPODIVUHODNĚJŠÍCH NÁVRHŮ, JAK TUTO SITUACI ZMĚNIT, PŘEDSTAVIL V ROCE 1977 ARCHITEKT STEVEN HOLL — SPORTOVNÍ CENTRUM V PODOBĚ MOSTU PŘES ŘEKU HARLEM.

Most spojující jižní Bronx s parkem na Randallově ostrově je zároveň **komplexem tělocvičen**. Návštěvníci sem ale chodí cvičit stejně, jako kdyby chodili do práce, a za sportovní aktivity berou plat. Lidé na okraji společnosti tak získají pravidelné návyky, posílí se jejich smysl pro komunitu, a navíc se starají o svoje zdraví. Je to první krok k tomu, aby se **odrazili ode dna**.

Gymnasium Bridge na pohled vypadá jako několik mostů dohromady. Nejdelší **podélný hranol** v sobě skrývá dvě patra tělocvičen, od posiloven a trenažérů chůze až po ping-pong, boxerské arény a basketbalové hřiště. Nejvyšší most, stojící v řece, pak zastřešuje všechny aktivity, které souvisejí s vodou – od půjčovny loděk přes umývárny a sauny až po kluziště pod střechou.

V místě zrušeného kolejistiště pod mostem je pak síť ulic Bronxu protažená až k zeleným keřům u řeky. Vytváří **šachovnici**, v níž se střídají plochy zeleně s temnými čtverci vysypanými popelem z vyhořelých budov, symbolem měnící se čtvrti. Tato síť brání zahlcení místa komerční zástavbou – budoucí majitelé pozemků musejí dodržovat její hranice.

Na druhém břehu řeky se pak sportovní aktivity rozlévají do **parku**, ať už jde o fotbalové a baseballové zápasy, nebo třeba o veslařské závody v samotné řece.

A nad vším se vznáší **zářící hranol mostu**, který ukazuje směr, cestu k lepšímu životu. Není to jen lávka spojující dva břehy řeky. Je to především **most k návratu do společnosti**.

STEVEN HOLL A PAMPHLET ARCHITECTURE

Steven Holl (1947) je americký architekt, výtvarník a pedagog. V roce 1978 založil nezávislý časopis Pamphlet Architecture, který vychází dodnes a přináší alternativní pohled na architekturu, prostor pro hru a sdílení odvážných i provokativních myšlenek. Řada tvůrců, kteří jsou dnes slavnými architekty, poprvé představila svoje vize právě v tomto časopise. V jeho prvním čísle byl publikován i Gymnasium Bridge.

68 — 69

NEW YORK, USA | Steven Holl

*1947

ŠPATNĚ NAVRŽENÉ MĚSTSKÉ PROSTORY NEFUNGUJÍ A MOHOU V DŮSLEDKU VÉST I KE VZNIKU GHETT A NÁRŮSTU KRIMINALITY. CHYTŘE NAVRŽENÁ ARCHITEKTURA ALE DOKÁŽE I OPAK: ZLEPŠIT ŽIVOT V MÍSTĚ SVÉHO VZNIKU A VYTVOŘIT PODMÍNKY PRO TO, ABY SE POZITIVNÍ ZMĚNY MOHLY ŠÍŘIT DÁL.